

פרק ד'

משנה א':

1. מהיכן לומדים שצריך "דרישה וחקירה" בדיני נפשות?
2. מהיכן לומדים שצריך "דרישה וחקירה" בדיני ממונות?
3. מדוע חז"ל ביטלו את הדרישות והחקירות בדיני ממונות?
4. הבא ארבעה דוגמאות לדרישה וחקירה בדיני ממונות?
5. מהו "דין מרומה"?
6. מה יעשו הדיינים כשרואים שהדין מרומה?
7. הבא שתי דוגמאות לשאלות שהם "בדיקות"!
8. הבא לפחות ארבעה הבדלים בין דיני נפשות לדיני ממונות!
9. מדוע בדיני ממונות פותחים בין לזכות בין לחובה?
10. מדוע בדיני נפשות המלמד זכות אינו יכול ללמד חובה?
11. האם המלמד זכות לעולם אינו יכול לחזור בו?
12. האם מחזירים לזכות לאחר גמר דין?
13. האם מחזירים לחובה לאחר גמר דין?
14. האם דנין דיני ממונות בלילה? מדוע?
15. מדוע אין דנין דיני נפשות בלילה?
16. מדוע אין דנין דיני נפשות בערב שבת ובערב יום - טוב?
17. האם גומרין בדיני נפשות בו ביום? מדוע?

משנה ב':

1. מה כוונת המשנה "מן הצד"?
2. מדוע מתחילים בדיני נפשות "מן הצד"?
3. מדוע לא חוששין שאם קטני הדיינים יאמרו דבר מה, וישמעו אח"כ את דברי המופלא בדין ישובו בהם מדבריהם?
4. מי כשר לדון דיני ממונות?
5. האם גר שנתגייר כשר לדון דיני ממונות?
6. האם ממזר כשר לדון דיני ממונות? מדוע?
7. מי כשר לדון דיני נפשות?
8. מי הם ישראלים המשיאים לכהונה?

משנה ג':

1. מדוע היו הדיינים יושבים בחצי גורן עגולה?
2. מדוע הסנהדרין לא היתה יושבת בעיגול שלם?

3. ר' יהודה סובר שצריך שלשה סופרי דיינים. מדוע לא מספיק שניים?
4. מה היו כותבים סופרי הדיינים?
5. מדוע היו כותבים את הזיכוי ואת החיוב?
6. מדוע היו כותבים את טעמי הזיכוי או החיוב?

משנה ד':

1. מדוע היו צריכים ג' שורות של תלמידים לפני הדיינים?
2. מדוע לא היו מושיבים רק ארבעים ושמונה תלמידים?
3. באר: "וכל אחד מכיר את מקומו"!
4. מתי היו סומכין דיין חדש?
5. היכן היה יושב הדיין החדש שהתמנה? מדוע?
6. כאשר היו ממנים אחד מהתלמידים לדיין, כמה תלמידים מהיושבים לפני הדיינים היו משנים את מקומם?
7. באיזה אופן והיכן ישבו התלמידים לפני הדיינים?

משנה ה':

1. מדוע היו מאיימים על העדים?
2. הסבר מה זה:
 (1) "מאומד"
 (2) "משמועה"
 (3) "עד מפי עד".
3. הבא שני הסברים מדוע התורה אומרת "דמי אחיך" ולא "דס אחיך"!
4. הבא ארבעה הסברים מדוע אדם נברא יחידי?
5. מה יועיל לאדם אם יחשוב שבשבילו נבאר העולם?
6. כיצד היו משכנעים את העדים שלמרות כל האיומים של בית דין שלא ימנעו מלהעידו?

הלימודים מהפסוקים בפרק ד'

המקור	הלימוד	הפסוק
לזכרים י"ט	דרישה וחקירה בדני נפשות	ודרשת וחקרת
ויקרא י"ד	שדיני נפשות ודיני ממונות שווין לדרישה וחקירה.	משפט אחד יהיה
שמות י"ח לזכרים כ"א	ללמד על יום לתחילת דין ולילה לגמר דין	ושפטו את העם בכל עת והיה ביום הנחילו את בניו
צמדזכר כ"ה	שדיני נפשות דנים ביום וגומרים ביום	והוקע אותו לד' נגד השמש
שמות ל"ה	לימד על חייבי שריפה שאין שורפים אותו בשבת	לא תבערו אש בכל מושבותיכם
שמות כ"ג	כתיב "רב" כיוון שאין חולקין על מופלא שבדין, שומעים את דבריו רק בסוף.	לא תענה על ריב
שמות י"ח	שדיני נפשות צריכים להיות מיוחסים.	והקל מעליך ונשאו אתך
לזכרים י"ז, ט"ו	כל המינויים על בני ישראל צריכים להיות מקרב אחיך, וממזר שאמו מישראל נחשב "אחיך"	תשים עליך מלך מקרב אחיך
ויקרא ה'.	מלמד שכל היודע עדות על חבירו חייב להגידה.	והוא עד או ראה או ידע אם לוא יגיד